

STORTINGET

Representantforslag 108 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Audun Lysbakken og Kirsti Bergstø

Dokument 8:108 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Audun Lysbakken og Kirsti Bergstø om strakstiltak mot urimelige matvarepriser

Til Stortinget

Bakgrunn

Den 1. februar 2023 settes matvareprisene i årets første prisvindu, etter forhandlinger mellom leverandører og dagligvarekjedene. Her forventer flere av aktørene en økning i matvarepriser på 10 prosent sammenlignet med 2022. Fra desember 2021 til desember 2022 økte matvareprisene med 11,5 prosent.

Forbruksforskningsinstituttet SIFO sin rapport «Dyrtid under oppseiling. Husholdenes økonomiske trygghet i 2022» viste at man i 2022 så en forverring i husholdningers trygghet, langt mer enn hva tilfellet var under koronapandemien. Rapporten slår fast at mange står overfor vanskelige valg for å kunne betale for nødvendigheter som mat og strøm.

Dagligvareaktørene sier økte kostnader etter pandemien og i forbindelse med den globale usikkerheten gjør det nødvendig å sette opp prisene for ikke å radere deres bunnlinje. Men flere, blant annet forsker på matvareøkonomi ved Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) Ivar Pettersen, mener prisøkningen på matvarer i 2022 allerede var for høy til at det kan forklares av normale drivkrefter for prisutviklingen for matvarer.

Regjeringen varslet 12. januar tre utredningstiltak for å få mer innsyn i prissettingen i dagligvaremarkedet. Regjeringen setter i gang en marginstudie for å se hvor marginene i verdikjeden blir av, Konkurransetilsynet skal se nærmere på konsekvensene av prissignalisering i mediene, og det skal gjennomføres en utredning av hvordan prisdannelsen i dagligvaremarkedet faktisk skjer. Dette er positive signaler, men for å trygge norske husholdninger må det også signaliseres hvilke strakstiltak regjeringen er villig til å sette i gang for å gripe inn i en eventuell urimelig prissetting av matvarer kort tid etter 1. februar.

Pristiltaksloven § 2 første punktum sier:

«Det er forbudt å ta, kreve eller avtale priser som er urimelige.»

I lovens § 1 heter det:

«Når det er nødvendig for å fremme en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling, kan Kongen fastsette [...] vedtak om maksimalpriser, minstepriser, prisstopp, prisberegninger, rabatter, maksimalavanser, leverings- og betalingsvilkår og andre bestemmelser om priser, fortjenester og forretningsvilkår.»

Da Konkurransetilsynet under koronapandemien fikk meldinger om uforholdsmessig store prisøkninger på enkelte varer, sa tilsynet at de i kriser og ved urimelig prissetting, hvor noen utnytter situasjonen til «å kreve urimelige priser på viktige varer og tjenester», kan ta i bruk fullmaktene pristiltaksloven gir.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak etter pristiltaksloven dersom det viser seg at prisene satt ut til forbruker fra dagligvareaktørene 1. februar 2023, er urimelige.

31. januar 2023

Torgeir Knag Fylkesnes

Audun Lysbakken

Kirsti Bergstø